

УДК 39.0831.33-028.16

DOI <https://doi.org/10.32840/1992-5786.2021.76-3.22>**Р. В. Слухенська**

кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри медицини катастроф та військової медицини
Буковинського державного медичного університету

О. І. Камінська

асистент кафедри сучасних іноземних мов та перекладу
факультету історії, політології та міжнародних відносин
Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича

К. В. Тулюлюк

кандидат педагогічних наук,
асистент кафедри сучасних іноземних мов та перекладу
факультету історії, політології та міжнародних відносин
Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича

З. Б. Куделько

кандидат філологічних наук,
доцент кафедри сучасних іноземних мов та перекладу
факультету історії, політології та міжнародних відносин
Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича

СУЧАСНІ ІНСТРУМЕНТИ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ У ВИКЛАДАННІ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

Сьогодні дистанційне навчання представляє собою адекватну реакцію на глобалізаційний процес, постійно зростаючий обсяг знань тощо. Воно стало частиною структури інформаційного суспільства, базової сучасної економічної системи, заснованої на контролі та управлінні знаннями.

Сучасні інструменти дистанційного навчання дозволяють доповнити процес навчального процесу новими альтернативними можливостями, як-от: поєднання економічних вигод та гнучкість традиційних форм навчання та підвищення їх ефективності.

Мета статті – розглянути основні інструменти дистанційного електронного навчання під час викладання іноземної мови. Застосування телекомунікаційних технологій, що володіють багатофункціональністю, оперативністю, ефективністю та наповнюваністю, дозволяє створити єдиний комунікативний освітній простір для студентів та вирішує важливі завдання з організації безперервного процесу навчання іноземної мови. У цьому контексті викладач виступає не лише у своїй звичайній ролі, але і в ролі модератора, який керує індивідуальною траєкторією кожного окремого студента, організовує його мовленнєву діяльність і робить її в нульовому руслі відповідно до його вмінь, навичок, потреб та можливостей.

З'ясовано, що в організації зазначеного процесу навчання іноземної мови може активно застосовувати дистанційні технології мережевого спілкування в блогах та форумах, вебінарах, скайп-конференціях, інтернет-ресурсах навчально-методичного змісту. Активне застосування всіх цих засобів дозволить кожному студенту бути гнучким, мобільним і водночас залишатися в рамках постійного курсу та органічно входити в загальну роботу.

Таким чином, позитивний досвід вивчення іноземної мови в режимі електронного навчання показує можливість інтеграції сучасних педагогічних та інформаційних технологій у контекст дистанційної освіти з метою активізації навчального продукту. Застосування сучасних інструментів дистанційного навчання успішно сприяє формуванню інноваційної компетенції студентів та розвитку відкритої мультикультурної освітньої площини.

Ключові слова: технології дистанційного навчання, іноземна мова, електронне навчання, вебінар, Moodle.

Постановка проблеми. Технології та інструменти дистанційного навчання зараз актуальні, як ніколи раніше. Це зумовлено швидким технологічним розвитком, та, власне, за останній

рік найбільшим поштовхом до різкого зростання електронного (дистанційного навчання) стала пандемія, яка змусила зупинити усі ланки очного навчання. Водночас електронні освітні технології

великою мірою забезпечують доступність навчання для більш широкого контингенту та ліквідації кордонів під час отримання знань.

Сьогодні дистанційне навчання представляє собою адекватну реакцію на глобалізаційний процес, постійно зростаючий обсяг знань тощо. Воно стало частиною структури інформаційного суспільства, базової сучасної економічної системи, заснованої на контролі та управлінні знаннями.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Застосування й впровадження дистанційного навчання в освітніх закладах – досить нова тема в наукових колах. Методологічні аспекти проблеми розглядалися Н. Ничкало. Впровадження ДН розглянуті такими дослідниками, як І. Солдаткін, М.Ю. Бухаркіна, В.М. Кухаренко, Ю.М. Богачков та інші. Серед іноземних вчених, що досліджували сферу організації ДН, варто згадати Н. Фредеріксон, М. Мур, Ч. Ведемеєр та інших.

Мета статті – розглянути основні інструменти дистанційного електронного навчання під час викладання іноземної мови.

Виклад основного матеріалу. Ми можемо назвати дистанційне навчання певним етапом до самостійності, самовиховання і становлення особистості. Сучасні інструменти дистанційного навчання дозволяють доповнити процес навчального процесу новими альтернативними можливостями, як-от: поєднання економічних вигод та гнучкість процесу навчання, широке використання електронних інформаційних ресурсів, значне розширення традиційних форм навчання та підвищення їх ефективності.

Що ж таке «дистанційне навчання»? Згідно з визначенням дистанційна освіта – це «технологія цілеспрямованого і методично організованого керівництва навчально-пізнавальною діяльністю студентів (учнів), які проживають на відстані від освітнього центру» [5]. Іншими словами, це взаємодія викладача та студента на відстані за допомогою комп'ютера.

Говорячи про значущість дистанційного навчання, слід відзначити динаміку росту віртуальних університетів, інститутів та факультетів дистанційного навчання. Застосування сучасних інструментів дистанційного навчання дозволяє підвищити якість навчальної діяльності як викладача, так і студента. Викладачу пропонується можливість використовувати інноваційні методи навчання, розширити приклади та форми контролю, структурувати навчально-методичні комплекси та робочі програми.

Своєю чергою у студентів відбувається актуалізація самостійної роботи, аналіз знань, підвищення самоконтролю, внутрішня дисципліна та відповідальність, придбання індивідуального досвіду. Навчання студентів за допомогою сучасних електронних засобів у дистанційній формі пропонує можливість самостійного навчання та органі-

зації неперервного процесу навчання відповідно до принципів відкритого навчання. Так, використання навчальної платформи Moodle у процесі передачі іноземної мови відкриває більші можливості, відповідаючи вимогам сучасного інноваційного навчального процесу.

Застосування телекомунікаційних технологій, що володіють багатофункціональністю, оперативністю, ефективністю та наповнюваністю, дозволяє створити єдиний комунікативний освітній простір для студентів та покликане вирішувати важливі завдання з організації безперервного процесу навчання іноземної мови. У цьому контексті викладач виступає не лише у своїй звичайній ролі, але і в ролі модератора, який керує індивідуальною траєкторією кожного окремого студента, організовує його мовленнєву діяльність і робить її в нульовому руслі відповідно до його вмінь, навичок, потреб та можливостей.

В організації зазначеного процесу навчання іноземної мови можна активно застосовувати дистанційні технології мережевого спілкування в блогах та форумах, вебінарах, скайп-конференціях, інтернет-ресурсах навчально-методичного змісту. Активне застосування всіх цих засобів дозволить кожному студенту бути гнучким, мобільним і вночас залишатися в рамках постійного курсу та органічно входити в загальну роботу.

Інтерактивні засоби (чати, блоги, форуми) надають можливість викладачам формувати спільно з активними учасниками навчального процесу необхідний мовний та мовленнєвий освітній зміст, відповідаючи цілям та завданням навчання. Робота з навчальними форумами, чатами та блогами викликає великий інтерес у сучасних викладачів у процесі викладання іноземної мови, тому, приймаючи за увагу їх основне призначення, їх можна активно застосовувати для обговорення тем на іноземній мові, для ведення дискусій з метою розвитку зв'язного мовлення студентів та активізації лексичного складника мови [4].

Ведучи мову про переваги освітніх платформ Moodle, важливим є етап ефективності системи моніторингу якості одержуваних умінь та навичок. На кожній студії навчання іноземної мови студентам пропонується відкрита інформація про правильність виконання різного роду завдань із обов'язковим коментарем про результати та оцінки навчальної діяльності.

Особливе місце у процесі навчання іноземної мови серед інструментів дистанційного навчання посідає вебінар, що є інноваційною формою у викладанні іноземних мов, має велику кількість переваг у порівнянні з іншими сучасними засобами електронного навчання. Цей інструмент забезпечує можливість освоєння іноземної мови в дуже гнучкій формі [1]. Студент може бути учасником навчального процесу та знаходитися, напри-

клад, на робочому місці, вдома тощо, використовуючи мікрофон, веб-камеру та альтернативні засоби інтернет-комунікацій.

Зазвичай процес навчання у форматі вебінарів – це практичне заняття в Інтернет-аудиторіях з викладачем у режимі реального часу. Для того щоб студент отримав можливість взяти участь у вебінарі, він має отримати необхідне посилання, перейшовши за яким у встановлений час, він потрапляє у віртуальний клас. Така участь дозволяє студентам бачити не лише викладача, але й один одного. Використовуючи чат, студенти можуть представити своє домашнє завдання, обговорити його з викладачем, задати всі питання, взяти участь у обговоренні, виконати практичні завдання та поспілкуватись з одногрупниками. Протягом вебінару викладач може подати навчальний мовний матеріал у всіх зручних для учасників навчального процесу формах – презентації, відео, графіки та таблиці, та провести контроль якості засвоєного матеріалу [6].

Вивчення іноземної мови в режимі онлайн дозволяє охопити величезну аудиторію та використовувати максимум можливостей «електронного» навчання. Отримання знань та їх оперативний контроль можливий у будь-якій точці світу, обладнаній доступом до Інтернету. Сучасна освіта напряму залежить від технологій дистанційного навчання, що дає можливість як викладачеві, так і студентам здійснювати навчальний процес у реальному часі та просторі.

У цьому контексті не можна не говорити про актуальність інформаційно-комп'ютерної грамотності всіх учасників дистанційного навчання. Під інформаційною грамотністю ми розуміємо вміння та навички професійної роботи з інформацією: ознайомлення, пошук, оцінка, ефективно використання [3]. Комп'ютерна грамотність передбачає професіоналізм та компетентність застосування всіх технічних засобів у процесі навчання, знання принципів їх функціонування.

Спираючись на досвід застосування сучасних інструментів дистанційного навчання в процесі підготовки знавців іноземних мов, ми можемо сформулювати певні правила, дотримання яких підвищує ефективність навчального процесу, як-от: надання студентам можливості вибору індивідуальної траєкторії навчання; забезпечення наявності рейтингової системи оцінки результатів навчальної діяльності; забезпечення систематичної та результативної взаємодії викладачів зі студентами та між собою; наявність чітко встановленого графіку виконання тестових та контрольних завдань; збір принципів модульності під час розробки мережевих курсів. Отже, варто наголосити, що інформаційно-комунікаційні технології знаходяться в процесі безперервного розвитку, стають все більш зручними та доступними, відповідно,

розширюються можливості їх впровадження у навчальну практику.

Розробка та вдосконалення інструментів дистанційного навчання повинні здійснюватися у тісному взаємозв'язку розробників програм з методиками. Таким чином, позитивний досвід вивчення іноземної мови в режимі електронного навчання показує можливість інтеграції сучасних педагогічних та інформаційних технологій у контекст дистанційної освіти з метою активізації навчального продукту. Застосування сучасних інструментів дистанційного навчання успішно сприяє формуванню інноваційної компетенції студентів та розвитку відкритої мультикультурної освітньої площини.

Висновки і пропозиції. Отже, якщо виникнення дистанційного навчання було зумовлено потребами та соціальним замовленням суспільства, то еволюція ДО детермінована, з одного боку, технічним прогресом засобів комунікації, а з іншого – процесами інформатизації та демократизації освіти. Перехід від одного історичного етапу розвитку до іншого зумовлений розвитком інформаційно-комунікаційних технологій. Особливо це стосується вивчення іноземних мов, оскільки технології дозволяють залучати до процесу навіть безпосередніх носіїв мови, що значно покращить вивчення та засвоєння живого мовлення, дозволить зануритися в комунікативну площину.

Список використаної літератури:

1. Слесаренко І.В., Овсянникова М.А. Вопросы языковой подготовки и межкультурной коммуникации на примере дистанционного обучения иностранным языкам. *Россия и мир: языковые, культурные и образовательные контакты: Материалы интернет-форума*. URL: [http://www.tsutmb.ru/chaNGE.PHP?RAZDEL = userrazdel1698-1440](http://www.tsutmb.ru/chaNGE.PHP?RAZDEL=userrazdel1698-1440) (дата обращения: 09.01.2016).
2. Лемешко Е.Ю. Опитування інструментів електронного навчання у викладанні іноземної мови на програмі підвищення кваліфікації в технічному вузі. URL: http://portal.tpu.ru/f_dite/conf / 2013/6 / 6lemeshko.pdf (дата обращения: 12.01.2015).
3. Дятлов С.А., Толстопятенко А.В. Интернет-технологии та дистанційне навчання. URL: <http://emag.iis.ru/arc/infosoc/emag.nsf/BPA/>.
4. Гранкина Р.М. Особливості підготовки професіонально-орієнтованого іноземного мови майбутнім педагогам. Професійна комунікація.
5. Prensky M. Digital Natives, Digital Immigrants. From On the Horizon. *MCB University Press*. 2001. Vol. 9. No. 5. October.
6. Монахова Г.А., Монахов Д.Н. Сетевая парадигма образования: инструментарий обучения. *Профессиональное образование. Столица*. № 4. 2014. С. 22–24.

Slukhenska R., Kaminska O., Tulyulyuk K., Kudelko Z. Modern instruments of distance learning of foreign language

Today, distance learning is an adequate response to the globalization process, the ever-increasing amount of knowledge and so on. It has become part of the structure of the information society, the basic modern economic system based on the control and management of knowledge.

Modern distance learning tools allow to supplement the learning process with new alternatives: a combination of economic benefits and flexibility of the learning process, extensive use of electronic information resources, a significant expansion of traditional forms of learning and increase their efficiency.

The purpose of the article: to consider the main tools of distance e-learning in foreign language teaching. The use of telecommunication technologies, which have versatility, efficiency, effectiveness and content, allow to create a single communicative educational simplification for students and are designed to solve important problems in organizing a continuous process of learning a foreign language. In this context, the teacher acts not only in his usual role, but also in the role of moderator, who manages the individual trajectory of each individual student, organizes his speech activities and does it in zero direction according to his skills, abilities, needs and capabilities.

It is found out that in the organization of the specified process of learning a foreign language can actively use distance technology of network communication in blogs and forums, webinars, Skype conferences, Internet resources of educational and methodical content. Active use of all these tools will allow each student to be flexible, mobile and at the same time stay within the regular course and organically enter into the overall work.

Thus, the positive experience of learning a foreign language in e-learning shows the possibility of integrating modern pedagogical and information technologies in the context of distance education in order to enhance the educational product. The use of modern distance learning tools successfully contributes to the formation of innovative competence of students and the development of an open multicultural educational plane.

Key words: *distance learning technologies, foreign language, e-learning, webinar, Moodle.*